

birtalan ferenc

fridsider-rapszódia

Tartalom

<i>hajnalra fiatal költőtársaság jelezte érkezését</i>	5
<i>a városba vezető útról letértem jobbra</i>	6
<i>valami gazdasági épület volt ahova bement</i>	8
<i>simonék azért lettek a keresztszüleim</i>	9
<i>a J és a G épület közötti magas téglafalon</i>	10
<i>a honfoglalás</i>	11
<i>a hévtől mentünk poros úton</i>	12
<i>mentünk egy csőrös busszal</i>	14
<i>a százados úti ikeriskolába jártunk</i>	15
<i>a keletitől zötyögtünk hévvel a kerepesin</i>	16
<i>hokedlire tett nagy lavór</i>	17
<i>1953 lehetett</i>	19
<i>1953 március 5</i>	20
<i>a deszkakapu mögötti udvarra három szoba nyílt</i>	22
<i>a kerepesi úton a néhai plutó</i>	24
<i>a jegyekért sorba kellett állni</i>	25
<i>két németh volt az osztályunkban</i>	26
<i>szedjük szerecsendiót</i>	27
<i>a borászéknak két gyereke volt</i>	29
<i>a laktanya a kerepesi úttól a stróbl alajos utcáig ért</i>	31
<i>a művésztelep az ötvenes évek elején kapott új kerítést</i>	33
<i>szerettem tornázni ezért nem felejtettem el</i>	34
<i>hárman indultak neki</i>	36
<i>a faliújságról jutott eszembe ahogy mondta</i>	38
<i>1959 július 25-én szombaton</i>	39
<i>bort kértünk s valamit enni is</i>	40
<i>valahogy kiszabadultunk</i>	42
<i>hogy igazából miként működnek a dolgok</i>	43
<i>amikor ezerkilencszázhatvanötben</i>	44
<i>ha még egy ilyen éjszakám lesz</i>	45
<i>ezen a márciusvégi délelőttön próbálgatom</i>	46
<i>sétálgatok mint platón</i>	47
<i>ülök a géppel szemben</i>	48
<i>sárga-barna padon térdelek</i>	49
<i>állok ghizában a nagy piramis mellett</i>	50
<i>a hely nem volt ismerős</i>	52
<i>az első képben olyanok voltak együtt</i>	53
<i>most úgy teszel</i>	54
<i>ha befordulsz a víztoronynál</i>	55
<i>aztán felemeltem tenyeremben összegyúrtam a port</i>	56
<i>ma úgy terveztem</i>	57
<i>a kórház utáni első éjszakán meggyötörtek az álmok</i>	58
<i>beethoven telefon-szimfóniáját hallgatom</i>	60
<i>váltva magasba lendülő kéz</i>	61
<i>nyitott esernyővel ugráltam</i>	62
<i>mindennap arra készülök</i>	63
<i>fél kettőkor kapcsolták fel a villanyt</i>	64
<i>tudom odébb van még a szenteste</i>	66

<i>az angóra sálammal nem tudom mi lett</i>	<i>67</i>
<i>melyik sarok gondolat mögül</i>	<i>68</i>
<i>valaki volt mellettem.....</i>	<i>70</i>
<i>már nem számít.....</i>	<i>71</i>
<i>tizenhat kilós vaslemez</i>	<i>72</i>

hajnalra fiatal költőtársaság jelezte érkezését

hevertem még de valamelyik családtag
nem emlékszem ki volt
sürgetett várnak a másik szobában
felkászálódttam vécére mentem
és valamennyire megmostam a képem
mégse úgy lássanak ahogy kikecmeregtem az ágyból
ketten voltak
a költőlány a fotelben ült
hozzám hajolt és összepuszizkodtunk
a srácot ismertem arcról
más nem volt a szobában
csak zodé az egyik gyerekem
őt kényeztették és mondták helyes ez a zodé
onnan tudtam a nevét
és gondoltam csak az enyém lehet
ha ott van velünk a lakásban
mindenhol vetetlen ágy
igyekeztem lazán venni a dolgot
ez van ha ilyen korán jöttek
nem akartam rákérdezni a többiekre
hisz nem mindenki ragaszkodik az ígéretekhez
pedig titokban másokra is számítottam
konkrétan a Soros tehetségre
a fiú panaszkolt
manapság egy fiatal költő örülhet
ha verseit ezer kétezer példányban kiadják
és ettől olyan keserű az egész
együttérzően bólogattam igen
elmúltak azok az idők
és valami nagy számmal kápráztattam el őket
aztán elmosódott a szoba
mellemen homlokomon izzadságcseppek
zodé is eltűnt el a többi vetetlen ágy
tegnap a kiadóm kérte
menjek a boltokból visszaküldött könyvekért
hiába sok az a háromszáz
versre amúgy sincs kereslet
így indult a vasárnap

a városba vezető útról letértem jobbra

bekeveredtem egy kertés övezetbe
a carismát valahol letettem
gyalog mentem tovább anélkül
hogy megfordultam volna a kocsi irányába
vagy megnéztem volna az utcatáblát
aztán csak az ösztöneim vezettek
elértem valami vízparti részt
rátaláltam laci bátyámra és valakire
akit nem tudom kikből gyúrt egygé az álom
mondtam a kocsit ott hagytam valamerre
nagyot hibáztam
laci elindult amerről jöttem megkeresni az autót
mintha azzal akartunk volna továbbutazni hárman
én az ismerős névtelennel mentem a másik irányba
ősfás park rémlik egy szegénynegyed
romló rendetlen udvarú házak
ott tértünk be valahová
egy nő tett-vett az egyszobában a nővére talán
a szétszórt holmik arra utaltak
gyerekek is vannak de elmentek valamerre
eleinte úgy látszott
az arctalan segít az autót megkeresni
neki is fontos volt az utazás
de egyre jobban belém mart a félsz
igazán nem érdekli az egész
hiába kérleltem indulnunk kellene
már-már könnyölgőre fogva a dolgot
valahonnan hatalmas üst került az asztalra
még fortyogó lebbencslevessel
felém se nézett
közömbös arccal kavargatta kóstolgatta az ételt
forogtak sárgás-pirosas zsíros karikákkal
kockázott krumplik tépett tésztalevelek
a nőt az egész nem érdekelte
s hát nem tudom mi volt a tét
az autó az acélmetál carisma
az utazás amiért volt az egész
a rettenetes csontot ért mikor mondta
nem segítek
ki akartam menni a házból
de nem tudtam a vissza merre vezet
talán ha lacit hívnám
találkozzunk a parton
ám lehet hogy nem volt telefonja
éreztem vizes párna tapad nyakamhoz
próbáltam megfejtetni az arctalant
és szólni kéne a rendőrségnek
csak segítenek ha elmondom
a városba vezető útról valahol letértem

de akkorra a szoba falait kivilágosította a hajnal
tapogattam az átizzadt párnát
töprengtem ki lehetett az arctalan
akiben bíztam aki cserben hagyott
és mi ez a páni félelem
hogy egyszer valamit elhagyok

valami gazdasági épület volt ahova bement

én a szemben álló házon próbáltam rejteni magam
a tetőgerincre hasalva
közöttünk kamionnagyságú busz
amilyeneket amerikai filmekben látni
az ajtón túl zsáksötét

talán a bátyám lehattél
tapintani tudtam a rettegést
beugrottál a volán mögé
néztem a dülöngélő busz után
moccanni se mertem
forró volt a levegő
a fazsindely emelkedett
jégcsáklya meredt ki belőle

hasalok a gerincen
segítségért kiáltanék
nem jön hang a torkomon
a jégcsákány lassan fordul tengelye körül
mintha szeme lenne
mintha tudná hogy megtalál

aztán csak zuhanás
hajnalkísértő szürke nyár

simonék azért lettek a keresztszüleim

mert az ostrom alatt anyuékától kaptak segítséget
talán rövid ideig szállást is három gyerekkel
nálunk akkor még négy volt a testvér
de ott voltam születőben
s leendő keresztanyám is hordta negyedikjüket
mikor megkapták a kisházakban az egyszobás lakást
megszülettünk jutkával mi is
bár nálam ő kicsit később érkezett
szinte együtt telt a gyerekkor
mi az emeletes j épületben laktunk
a távolság a két lakás között percnyi volt

keresztapámék szocdemek voltak később kommunisták
mondta is sokszor ő nem kereszt hanem csillagpapám
ha vitatkoztak is apuékkaal veszekedés nem volt sosem
adott témát bőven a kilenc gyerek

mikor már beszélni tudtam
megvallva jutka iránti érzelmemet
közöltem házassodási szándékomat

egy fényképen
mindketten fehér kantáros rövidnadrágban állunk
kéz a kézben nézünk valamerre a messzibe
valahol a pestre néző oldalon
a margitszigeten

papírpohárban tejet kaptunk kiflivel
luftballonok is rémlenek
játék felhőtlen ég alatti réten

évekig vártunk
de már nem jött össze a margitsziget mint akkor
1948 nyarán

jutka nem lett a feleségem
csillagpapáék elköltöztek az élmunkástelepre
aztán ahogy a rendje
sorban mindenki az égbe ment
nem tudom ki maradt a kilencből
minden eltűnik nézem
kicsit hátulról fényképezve
állunk a szigeten ellenfényben

a J és a G épület közötti magas téglafalon
közvetlenül a porolók mögött
ahol vastag farudakat tartottak
a sínekből készített vasoszlopok
talán a belövések még évekig kitartó nyoma
nagy lyuk tátongott
ott másztunk át a névtelen utcácskára
az ötli és a fatelep beton kerítése mellé

az az átjáró úgy tartozott gyerekkorunkhoz
mint a gyártelepek a vagonokkal
ahogy vonszolódott velük
az utánozhatatlan-zöld muki

azokra a porolókra másztunk
bátorságot hencegni hüledező lányok előtt
lógtunk összekulcsolt kézzel lábbal akár a denevérek

még nem volt ott kert
pár csenevész fagyal
néhány nősirom tengődött lándzsás levelekkel
ezerkilencszázötven nyara lehetett
még nem jártam iskolába

négykerekű kocsin téglákat hoztak
homokot meszet
s estére eltűnt a lyuk
átmászni többé nem lehetett

akkoriban rakták ki hátra a táblát
törökbecse utca
a többi névtelent is elkeresztelték
hát lett osztály és strázsa is
kikupálódunk névileg
stróbl alajos
kimondani alig lehetett

de hiába minden próbálkozás
maradtunk mi voltunk
juranics telep

a honfoglalás

a nagyszobában volt a szelön fölött
aranyozott keretben a vezérek
élükön fehérlovas árpád
előttük hajbókolók

egyszer tépett karú mackómmal
olyan szerencsétlenül találtam el
hogy jobb sarkánál
a fatönkön keresztül
vagy kéttényérnyi üveg elrepedt
úgy néztük aztán éveken át

honnan kerülhetett hozzánk
nem tudom
azt se mikor szembesültem a ténnyel
lakásunk éke színes másolat
pedig nagy kép volt
több mint egy méter széles és jó magas
jobban tetszett mint keresztmamáék
vérzőszívű petőfi je amint ült
azt hiszem a csatatéren
és nézett bánatos nemzeti szemmel

a fehér lovat azóta is sajnálom
az volt a legszebb az egészben
bár a vezér is jól mutatott
tollas sisakban jogarosan
nekem is árpád a második nevem
de régen kimaradt minden igazolványomból
a honfoglalás meg ott van a parlamentben
hadd lássák az istenadták
milyenek voltak az igaziak

a hévtől mentünk poros úton
jobbra bokrok balra szántóföldek
fogtam apu kezét
egyik lábát kicsit késve szedte
ráomlott a bányában a szén
azóta járt bicegve
reggel indultunk ketten
ünnep volt hogy vele mehettem

apu szólt figyelj
messze őzet mutatva
foglyot fácánokat
néztünk iramodó nyulakra
láttam fészkeket
madár röppent
vitorláztak az ég urai
karvalyok sólymok ölyvek

a bokrokon tüskék hatalmasok
szeder
a név mesebéli
remegő hőség a poros út felett
nem érdekelt
lesz friss víz ha odaérünk
kútból merített

apuék a minisztériumból mentek aratásra
toborozták a jó kaszásokat
ne vesszen a búza kárba
bérként lisztet ígértek
meg volt szabva a ráta
vártuk
tervezgettük hova lehetne tenni
kicsi kamránkba hogy fér be ennyi
gondoltuk müller bácsi
cserébe ingyen ad kenyeret
és anyu csak süti egyre a süteményeket

a liszt miatt indultunk neki
nem akartak érkezni a zsákok
apu gondolta megkérdezi
de égen-földön nyoma se volt
kivel válthatott volna érdemi szót

csalódás fárasztó visszaút
jó lett volna egy szekér
ülni zsákok tetején
a majdnem-lelt liszttel

de olyan bokrokat azóta se láttam

bár bicegő lábam egy életen vitt el

jó ez az örökölt járás
minden máshoz
csak hit kell

mentünk egy csőrös busszal

csapatnyi gyerek
a határcsárda már mögöttünk
ezerkilencszázötvennégyben
sikerült álomba szöknünk

ment a busz
több mint félszáz éve
és ma is kutatlak
kereslek
ahogy elhagyom a határcsárdánál
budapestet

több mint félszáz éve megy a busz
halványan látlak
majdnem elérlek
de új arcot kell neked kitaláljak
mert elfogynak szememből a szépek

nem tudom mi a végcél
volt-e fontosabb ígérő szónál
érintésnél
egekbe induló
gyönyörű lányok

megyek szerelmeimmal

nincs jel
se busz
se határcsárda
hiába szerettem

talán nem hiába

közeledem
megyek egy busz után egy nyárba

a százados úti ikeriskolába jártunk

külön a lányok fiúk
a tornateremben voltak az évfűzők évnyitók
de ha sok embert vártak
valamelyik gyár kultúrtermében kaptunk helyet

a ruggyanta
nagy tüzek fekete fűstoszlopok

sokáig nem tudtuk mit jelent a ruggyant
pedig kézenfekvő a magyarázat
szép eredménye
a rugalmas és a gyanta párosításának

kétszer voltunk ott
egy színelőadásra megnéztük
a vén bakancsos és fia a huszár-t
a másik valami gyereknap lehetett
kettes sorokban mentünk az iskolából

a műsor végén kakaót kaptunk brióssal
előre mondták
valami meglepetés lesz
de a mindennapi édes teák mellett
nem ízlett a kesernyés ital
a csoda elmaradt
ahogy el
az első cikkenként osztott narancsnál
miként csalódás volt
a szappan-ízűnek érzett banán

a keletitől zötyögtünk hévvel a kerepesin
elmaradt az ügető a taxi-garázs a gumigyár
csikorogva a mozdonyfordítón
a százlábú hídnál váltottak irányt
a 424-esek a trumanok

a hídkorlátoknál
zománcozott táblákon
vörös villámló nyilak
fekete koponya két csont
a vezeték érintése halálos
néztük hogy húz el alattunk a kandó

egyszer a verseny utcai sorompó leszakadt
szemben a törökőri kisszentterézzel
majdnem a postatelep istállóinál
és agyonütött egy lovat

a hungária előtt szálltunk le
a kispiacnál
ahol a mindig-vigyorgó bolondárpi
cipelte a rekeszeket éveken át

befordultunk a százira
sarkán a néhai wagner vendéglő merengett
szemben az óvoda-bölcsődével
mentünk a művésztelep az iskola mellett
a muki-síneken át

fákról rézsínűre ért madárbogyó
barna dárdákként bakaszivarok néztek ránk

aztán a j épület
harmadik lépcsőház
háromszázötös lakás
mindenki otthon
sehol sem látszott még a gyász

hokedlire tett nagy lavór

nem mosdószék fedeles-csukható
az volt természetes
nagy mosáskor teknőben fürödtünk
a mosókonyha gőzben alig lehetett látni
nem számított ha kicsapkodtuk a vizet
anyu a betonpadlóról az összefolyóba söpörte

lepedőben vitt föl a hátán a lakásba
be az ágyba ahová télen samott-tégla került a kalorról
törülközőbe csavarva
melegítse de ne égesse a lábat

mosdás a falikútnál vagy a lavórban
bár néha igyekeztünk elbliccelni
mikor álmosan az ágyig jutottunk
anyu bejött talpellenőrzésre
s kiharagsolt lábmosásra
papucs nem volt
csak ágy mellé rakott hideg cipők
a pizsama szó se kapott igazi értelmet fejünkben
gatya trikó
és alvás a vassodronyos ágyban
nagy dunyhák alatt

szomszédunknak volt a konyhában kádjuk
mellette fürdőkályha
hetente begyújtották és fürdött a család
jégszekrényükbe
ha jött a jeges
tördelték az egyötvenért vett jeget

a szekrénynek nálunk nem lett volna dolga
nem volt maradék
tejért a főzéshez ha kellett lábassal mentünk
tejfölt hozott egy asszony vecsésről péntekenként
bögrébe üvegbe mérte
vaj nem szokott az asztalunkra
a zsír elállt a kamrában is

örök titok marad
kinek az ötlete volt
osztályunkat a kenyérgyárba vitték
hogy ott zuhanyozzunk
második-harmadik elemisek lehettünk
a szemérmesség már alakulóban
az osztály köztudottan kivételezésnek
s talán közutálatnak is örvendő üdvöskéjét
a tibikét állandóan kísérgető körösztke volt
ki szappanozta a fejünket a hátunk

hogy egy idegen dörzsölte rám a habot
nézte pucérságomat
megalázott
elmosta az örömet amit a zuhogó meleg víz adott

kiflit vagy zsömlét kaptunk
sőt ahogy visszarémlik az a délelőtt
inkább pacsnit egy-egy pohárnyi tejjel
hisz valahogy úgy volt beállítva
látogatásra megyünk
ismerkedni a gyárral

fehérruhás emberekre
sülő tészták illatára emlékszem
mint amit reggelenként a telepre hozott a szél

1959-ben bekerültem a volt-haidekkerbe
adtak szappant meleg vizet
nem nézett senki a fülem gallérom mögé
kaptam havonta hatvanforintnyi inas-ösztöndíjat
ami a napi zuhannyal
komoly helyet jelölt ki nekem a társadalomban

a jégszekrény hiánya még évekig nem jelentett gondot
ami volt elfogyott

de közeledett már a fridsider-idő

1953 lehetett

mert a hegyi vera menyasszonya volt sanyinak
egyszer nálunk aludt amikor sanyi katona volt
vihar kerekedett és félt egyedül maradni otthon

mikor hegyi bácsi
valami nagy csomagot vitt
kétkerekű tródlival a mázsa térre
ott kellett vonatra tenni
könyörögtem mehessek vele

kifordultunk a hungáriára
pedig egyszerűbb lett volna menni a pongrác útig
de kerülni akartuk a hős utca másik végét
a dohánygyár előtt ahogy átértünk a vasúti híd alatt
bár nem szóltam semmit
már kezdtem bánni a dolgot
hiába mondta hegyi bácsi
a kőbányai út már az állomásra visz

koraeste értünk haza
ahogy befordultunk a hős utcába
kezdett visszatérni belém az élet

el is felejtettem volna az egészet
de verát egy tüzértiszt vette feleségül és elköltözött

sanyi meghalt 1954 tavaszán
vera tükrös fényképét anyu a koporsóba tette
s hogy kicsit tisztuljon a kép
amint tudtak
elmentek a telepről hegyiék
aztán teltek évtizedek
míg kiderült az emlék mennyit ér
egy vihar egy golyó egy szerelem
az irgalmatlan-messzi mázsa tér

1953 március 5

meghalt sztálin józsef
nagyon szomorúak voltunk
én ugyan nem sokat tudtam róla
csak hogy a gyerekek barátja volt a barátjával együtt
egy fényképen
vidáman kislány áll közöttük
és alá is írták
a gyerekek barátai

mondtam is amikor kiszögeltük a fekete keretes képeket
ez nagyon nagy baj
és csak szomorú zenéket hallottunk a rádióból

aztán kitömték
és odarakták a barátja mellé a múzeumba
hogy meg lehessen nézni őket

később kiderült
moszkva nem is magyarországon van
de a legnagyobb csalódás akkor ért
mikor megtudtam még magyar se volt
pedig jól hangzott a neve
és illett hozzá a nagy bajusz

ilyen csalódások még jöttek azután
verne gyuláról is terjengtek a hírek
hogy ő is idegen
csak szerette a magyarokat
azért írta a dunai hajóst meg a sándor mátyást

garbó margiton már nem csodálkoztam
kezdttem sejteni
valami huncutság lehet hogy
többben legyenek akikre büszkék vagyunk

a filmhíradóban mutatták
a földeken haladnak a munkák
szorgalmasak az építők
s a gyárakban micsoda százalékokat érnek el
a pióker a muszka
győr városában a horváth
persze kiderült
volt valami kurfli a dologban
mert a munkások java alig közelítette meg a száz százalékot
s ők ezer fölött teljesítettek
igaz több gépen
s csoportokat szerveztek körjük
a túlterheléstől leégő villanymotorokat cserélni
de az a moziban nem látszott

csak a sztahanovisták

aztán jöttek a hírek
hogy nem minden egészen úgy van
még rákosinál is találtak valami hibát
pedig jó ember volt
a sztálin barátja
igaz őt kiszedték lenin mellől és beépítették a falba

a deszkakapu mögötti udvarra három szoba nyílt

szimpla ajtaikat két lépcsőn lehetett elérni
szemben az mndsz helyiségei
a szobák felé nem nyílt ablak
a légópince szellőzőkúpja
és egy menekülőakna volt még az udvaron
mindkettőt vasajtók zárták
télire teherautón hordták oda a krumplit
mögöttük állt a közös budi
a kapuval szemben
oszlopokba csúsztatott betoncsíkok védték a vasgyárat

az első szobában lakóknak három kisgyerekük volt
két fiú egy leány
a negyedik anyja hasában
beszédjüket alig lehetett érteni
az udvarra egy szál ingben jártak

a hátsó szobában élt hartayné
a házfal és a betonkerítés közötti részben
a háború alatt tákolt
füstölő kamrácskája volt
hús kolbász ritkán került bele
ha mégis
áradt az illat az ajtóréseken át

a középső szoba volt tibiéké
két nővérével az anyjukkal és a sanyival laktak ott
tibi a háború alatt született
s tízévesen már megjárta több intézetet
az anyjuk kurva volt
igazi bárcás
foglalkozása megszűnt a beálló renddel
de a gyerekeknek enni kellett
hát járta józsefváros utcáit tovább
s a lányok is kikerültek a placcra
nem csoda hogy tiltottak tőlük
pedig a tibi irigyeltük
mint huckleberry finnt

tibi kutyája a sanyi volt
nem tudni honnét csapódott mellé
a két számmal nagyobb bőrbe bújtatott
kajlafülű kopó-beagle keverék
ott élt betonpadlóra rakott rongyokon
ő mutatta először
mint lehet pázró mozdulatokkal bárminek nekimenni
próbálni a baszást ahogy a kutya szokta
hát a tibi el is magyarázta ez így működik
s láttuk is ahogy kivöröslik tokjából a kutyafasza

tiltás ide tiltás oda
a tibivel gyakran találkoztunk
hallgattuk országjáró színezett meséit

mikor azzal jött haza
a pléhsárdában olyan filmet játszanak
látta kiplakátolva hogy el se hisszük
valami puncinét
mentünk azonnal a vasvárihoz a kerepesi útra
és tényleg ott állt az üveges kirakatban
következő filmünk puccini
ami majdnem ugyanaz
nagy volt a döbbenet
ezt látni kell
megszereztük az egyhetveneket
s feszültünk telve izgalommal

a film gyerekkorunk nagy csalódása volt
de a végén giacomo világhírű lett
s közben megféledeztünk róla
álmokat kaptunk megint
a vágyott disznóság helyett

a kerepesi úton a néhai plutó

a pléhesárda
vagyis vasvári mozi este
ahol jegyért állunk sorba
ha összezsúrtuk a pénzt
az egyhetvenesre

a volt biliárdos-boross
hol háni néni
– az olajozott padló maradt –
régóta a vaníliás csokis fagyit méri
vagy fehér zacskókba
kis lapáttal rakja a cukrot
s röpdülünk haza a hős utcán
angyalszárnyal

a széles mosolyú borbély
pintye
ollót csattogtat csikófrizuránkon
s budán találnak rá egy fán
kötélre nehezítve

papp
a szalmiákszeszes szatócs
kinek pertlije lisztje
ánizsos cipőfűzője volt

pali bácsi a lóhúsos
ki a legjobb veronait mérte
jó vastagot
vékony szelet kenyérre

egy szabályos vers
messziről visszahangzó
egy nyakkendő
a kenyérgyári bálban
ócska hangszóróból dől a tangó

a jegyekért sorba kellett állni

előre váltás három napra volt
lehet hogy a telepről több család fogott össze
ez valószínű mert rémlik hogy az
iparművészeti múzeumba
mintha keresztapámékkal mentünk volna
megnézni valami kiállítást
egy krómszínű órának
vastag korongja volt az inga
a bepattanó acélgolyókat jobbra balra ütögette
méretüktől függően a két oldalon lévő lyukakba
azóta készülök hogy elmenjek
ráismernék-e a kattogásra
ez a mozi előtt volt
úgy szervezték
a múzeumra is legyen idő
de alig vártuk hogy beüljünk a corvinba
ahol megelevenedett a gemenci erdő
gyöngyvirágtól lombhullásig

ezerkilencszázötvenhárom lehetett
még sanyi halála előtt
mert utána anyu már nem jött volna
a városba különben is ritkán jártunk
a mi mozink a plútó volt a kerepesin
akkor láttunk először színes filmet
s bár bolondja voltam az állatoknak
mégis a színek miatt éles az emlék

miután annust és sanyit eltemettük
anyuék két fekete-fehér fényképet vittek a fotóshoz
felnagyították kiszínezték
hátukra mindi nagyanyja
mert ő valamikor könyvelő volt
gyöngybetűkkel
szép emlékező szöveget írt
s aranyozott kerettel
a nagyszoba ablaka mellett két oldalon kerültek a falra

teltek évek évtizedek
az ügyetlen kézzel kent színek kifakultak
a filmbe is belenéztem azóta újra
sápadttá rozsdássá vált gemenc
hiába látom élesen a múltat
hullnak kattogó acélgolyók
az inga leng

két németh volt az osztályunkban

együtt jártuk végig a nyolcat
jóska az átlagnál magasabbra nőtt
a külső padban ült almási mellett
tamás alacsony vékony fiúcska
az ablaknál az első sorban volt a helye baloldalon
majdnem szemben a katedrával
én a középső negyedik sorban ültem

tomí olyan volt mint akit skatulyából húztak elő
kantáros sötétkék nadrág ragyogó fehér ing
oldalt-választott fekete hajában hullámcsat
anyja törékeny franciás kinézetű nő
mindig ez jutott eszembe róla
ujján parányi gyűrűórát hordott
volt egy testvére piero
nem tudok senkiről aki ismerte-látta

többen hoztak tízórait naponta
vajás kenyerek között felvágottal
a szemétkosárból oszvald tanító néni
fél szeletet vett ki
körbementatta
a fogak nyomából megtudjuk kié volt
pedig a maradékra ácsingóztak
hagyj egy kicsit
az almákért külön versenyeztek
csutka bumm
azé lett aki először mondta

én mindig zsíros kenyeret vittem
mástól nem kértem nem fogadtam el

az én kenyereimre is bejelentkeztek harapásra
nem akartam hogy beleegyenek
törtem adtam örömmel
forgattam egymáson a két szeletet
egyformán legyenek zsírosak
felít néha annak adtam aki sohase kért
nesze nekem van elég

hogya kinek is
mindegy ma már
takarja fél évszázad
mint tomí csatos fekete haját

szedjük szerecsendiót

a licsajban van rengeteg
és ha a tibi mondta akkor az biztos

a népligetbe ritkán mentünk a hős utcából
ott már nem mozogtunk otthonosan
bár télen elhúztuk a nagydombhoz a szánkót
de ázott cipőben átfagyott lábbal
keserves volt onnan este hazamenni

gondoltuk nézzünk szerecsendiót
tibi mindent ismert
nem csak a vadsóskát madárbogyót
tudta mi az mit kerülni kell
mi ehető
a kökény lisztbogyó a som
édeskés sárga széle a zsidótakonynak
s az akác mindenek felett
szedtünk hársfavirágot téli teához

a szerecsendió
tibi mondta
attól szerecsen hogy megfesti az ember kezét
hámoztuk-törtük
s ha a hasunkat csavarta fűszálak zsenge szára
éretlen szőlő barack zöld szilva
kit érdekelt

csodáltuk tibit
barátai voltak a bokrok a fák
röptükről ismerte a madarakat

vágytam egy stiglicre
fogunk mondta tibi
valami bogyóból ragacsot főztünk
kentük az ágakat vele
de vagy nem ragadt eléggé
vagy a madaraknak több volt az esze
nem szálltak a lépes vessző közelébe se

akartunk vércsét szelídíteni
volt a tornyos házak zegzugaiban
s bár nem juthattunk el a fészkekig
jó volt nézni röpülésüket

hiába ettünk össze mindent
az éhség hazahajtott a zsíros kenyérhez
külön mentünk a telepre
ne lássanak a tibivel
a ciprus utcán túl bement a pékerdőhöz

mi a százin a hősig

harminc évvel később ebédeltünk pasaréten
velünk eszter is
a húslevest kisedtem
kérdzte szerecsendiót kaphat-e
akkoriban nem tartottam otthon
paprika bors köménymag után
nálam véget ért a fűszerek ismerete
nincs feleltem
és nem mondtam el a történetet
a zölddióról

aztán vettem a közértben legyen
ha megint nálunk ebédel eszter

a borászéknak két gyereke volt

karcsira hamar gúnynév ragadt
nem áldotta a teremtő nagy ésszel
hát *bubó* lett *a paraszt*
bár a doktor apa még mindig szép anya
jobbra hivatottnak érezték valaha

a fiatalabbnál a név is provokálta környezetét
lexi
kivívni ellenérzéseket
már önmagában elég

lovaspóló huszárvirtus
ünnepi műsor az ügetőn
a szomszéd fiúkkal mentünk felhevülve

a százlábú hídon túl a kerepesin
zsongott a nép megtelt az *ürge*
csodáltuk a szép lovakat
huszárok villogását
büszkék voltunk
magyarok vagyunk
lovas nemzet

jól telt a délelőtt
vonultunk haza
az asztalos sándor utcában
lexi az erős élmények hatása alatt
utánozni kezdte a lovasokat
trappolt seggét ütögetve
tetszett a játék
s rendben hazagaloppozott a gyerekcsapat

elmúlt emléke is a lovas-napnak
de lexi még sokáig farveregetve vágatott

különben jó gyerek volt
darut épített hajómodellt
segített nekem
csináltam emelőt magamnak
asztalra húzni a súlyos dolgokat
szereztünk spárgát léceket szöveget
valahonnan egy drótdarabkát
nem hiányoztak a márklerek

lexi már gimnáziumba járt
rég leszokott a seggveregetésről
világvevőjüket csavargatta zenéért
szájával pufogatva
szedte fújta a levegőt

recsegő hangon jelezte
rédijó luxemberrg
és tovább a pufogás

aztán a bordoktor
ki úgy járt mint ki karót nyelt
görögdinnye hasát billegetve
meghalt

bubó egy gyárban lett udvaros
járt mosolygott
nem törődve a világgal

karsaiék a galopp-pályán laktak
van tippje mondta
menjünk a versenyre vasárnap
szereztünk valamennyi pénzt
a totalizátor osztalék megháromszorozta
nyertünk
nem kísértettük a szerencsét
maradt mozira
és délután a könnyen jött pénz seggére vertünk

a laktanya a kerepesi úttól a stróbl alajos utcáig ért

ipartelepek és a törökőri templom között
nagykapuja a hév-sínekre nézett
hátról a juranics felé drótfonatos
egyszárnyú ajtó nyílt a magas téglakerítésen
mellette a fakabát
ahova eső elől húzódhatott a poszt
őrségváltásra hárman-négyen jöttek
az első kiállt
az elmenő a sor végére hátra
s mentek tovább
az örök rótták útjukat
néha megálltak az őrbódénál
minket nem kötött le a dolog
a mindennapokhoz tartozott
csak néha mentük arra rongylabdát ütögetni

a bunkerekben éltük nyári napjainkat
míg a durungok várták végezzenek velük a gatterek
ha fogyóban voltak a halmok
hozta a muki az új fatörzseket

a rönkök mögötti betonkerítés kis vaskapuját
alig lehetett észrevenni
mögötte látszódtott valami ház
de hiába másztunk a durungokra
magából többet nem mutatott
néha egy ősz ember állt a kapuban
vagy locsolókannával öntözgette
a kerítés alján növény kukacvirágokat

egyszer vártam a többiekre
kannájával kint volt az ősz öreg
kérdte ki-miféle vagyok

azon a nyáron többször találkoztunk
néha a házukba hívott
egyszer egy kis helyiségben matatva
szerszámai közül darabka vasat emelt ki
forgatta szeretettel
böhlér mondta
nemes jó acél
s a fémdarab ajándékként hozzám került

a laktanyánál egy katonával ismerkedtem össze
beszélgettünk
vártam mikor jön őrségbe
aztán messze sodorták az évek
ahogy a böhlér is odalett

a stróbl alajos utcai hátsó fronton
kamillaszönyeges sínek fölött
gyerekkorommal dökög a szellem-muki

a művésztelep az ötvenes évek elején kapott új kerítést

körbevették árokkal kizsaluhták
betonsapkás csőoszlopokat raktak
közéjük haidekker-fonatos betétet
a juranics telep felé kiskapu nyílt
szemben a szörény utcával ahogy régen
kétszárnyú nagy a kicsivel
a stróbl alajos utcai fronton megbúvó műteremlakáshoz
az elvadult bokrok között jól be lehetett látni
ott volt a fatető
ami védte hajdan a gipsz-sztálint

iskolába gyakran a kerítés mellett mentem
úgy hallottam meg a kopogást
hatalmas fehér kődarabon egy férfi kalapált
észrevett érdeklődve nézett
kérdéstem
mondta szobrot farag
ölében gyermekét tartó anyát
a kő még nem mutatott sokat
de sejlett már valami az ölben
kibomlóban volt a nőalak
a szoborvéséshez szívességből kapott helyet
szépült a nő a gyerek
én füzetből tépett papíron vittem verset
nézte akárha szobrot
aztán sorolt sok nevet
kiket olvassak milyen könyveket

beteg voltam
pár napig nem jártam arra
eltűnt a szobor ő is vele
nem maradt utána csak pár költő neve
eldadogni is alig tudtam
de az apró könyvtárosnő
kihámozta a sok zavaros szóból
jönnének velem a hős utcába
villon rimbaud balassi cocteau

szerettem tornázni ezért nem felejtettem el

a tanárokkal nem voltam jó viszonyban
miért is kedveltek volna
egy tenyérbe mászó képű rossz tanulót
kretó szigorú nyegle volt
ami kölyökként engem is jellemezhetett
elfogadhatóbbá tette számomra nyegleségemet

kretóval megváltozott a világ
egészségtanból is négyest adott
- a kézenállásodért pupák -

a katonaságtól jött
izmos alkat pattogó beszéd
a tekintélyt kivívta nem elvárta
de titok maradt
miért került az iskolánkba

szerették féltek tőle utálták
én bekerültem a szerették közé
kinek nem volt hajlandó lerontani a torna ötösét
a többi jegy miatt
hallottam váczi tanár úrtól ki
bár egyetlen hangot nem tudtam kiénekelni
talán a mutatottnál többet látva belém
mindig megadta az énekháromast

az első szekrényugrások után
kretó csatlakozott az énektanárhoz
nem törődve a tantestülettel
gyakorlat-bemutatókhoz engem szólított
nem volt szebb mint a tigrisugrás
toronymagas szekrények felett

kretót nyíltsága miatt szerettem
ő szimpátiáját a fejemre mért kokikkal mutatta ki
mástól zokon vettem volna
tőle úgy fogadtam mint simogatást

van egy fényképem
sziklák között bottal a kezemben
fejemen sildes sapka
az osztály megy fölfelé
pilis
holdvilág-árok
siető patak
hallom a köveken a loccsanásokat
érezem hűvösét a futó víznek
ragyogó nyár van

az első igazi kirándulásomon
amit kretónak köszönhetek

de soha nem mutattam neki verseket

hárman indultak neki

gézát nem vitték
mert kicsi volt a világgá menéshez
s a három testvér közül legalább egy otthon maradt

én miért nem mentem
talán hiányzott a bátorság a szökéshez
réggi elmenéseimmel is csak a ház sarkáig jutottam

este kezdték keresni őket
eltűntek a viharok egy karbidlámpa
a rendőrségnek is szólni kellett

emilen nem csodálkoztunk annyira
de laci fölött nem tudtunk napirendre térni
és mikit sem értettük igazán
ők voltak a telepen az egyik mintacsalád
nagyszobájukban a vitrin
valaha-birkózóbajnok apjuk érmeivel volt tele

mikivel a mariba voltunk szerelmesek
nem tudtunk megegyezni kié legyen
de a mari nem sokat tudott a dologról

másnap este már rémtörténetek keringtek
bádogosról
ki olajos hordókba rakta a megölteket
láthatatlan emberekről
jó alkalmat adott a sötét
előadni a visszatérő halott történetét
 ki ette meg a májamat
 ki ette meg a májamat
s mikor már mindenki szaporázta a lélegzetet
rákiáltunk valakire
 te etted meg a májamat
a hazamenés se nagyon akarózott
az együttlét biztonsága kellett
akkorra kiderült
légpuskát is vittek töltényeket
lehet vadászni rabolni mentek
de mindent homály fedett

gödöllő környékéig jutottak
ott találták meg őket

kaptak igazgatói intőt
de egyiket se csapták ki az iskolából

hogyan a marinak mit mesélt miki titok maradt
s ő nem tudott közöttünk dönteni

miki versét hajtogatott füzetlapon
kívül pirossal satírozott szív
benne az m meg az m
megmutatta nekem

a faliújságról jutott eszembe ahogy mondta

olyan érdekes volt az egész
aztán megtaláltam leírva
ezek szerint ezt meséli évtizedek óta
hogy neki mennyit jelentett az a fogalmazás
amit a tanárnő köszömlére tett
ezzel az élménnyel érkeztem haza balassagyarmatról

eltelt egy éjszaka
és gondolkodtam mi volt mi annyira fontossá tette azt a
mondhatnám közhelyes mondatot
ami beleszövődött az álmaimba
és azzal ébresztett a reggel hogy miért kavart meg
az a banális mondat

elővettem a könyvet
utánakerestem és amikor előugrott a felsor
már tudtam már visszacsengett a versem
amit anyák napjára írtam tizenhárom évesen
és a könnyűipari minisztérium faliújságjára
szép írógépet betűkkel fölötte a nevemmel
kirajzszögezték s amiért józsefváros széléről
elvillamosoztam budára hogy lássam
birtalan ferenc a költő
íme: megjelent

1959 július 25-én szombaton

apu anyu az unokahúgaim és én
- valami gyári jutalom -
a déli pályaudvarról elindultunk a magyar tenger felé

a dátum sose felejthető
nem azért mert akkor ültem először vonatra
dugtam szúrósszagú füstbe az arcom
s kinyújtott karomat
csak azért nem törte el egy szemaforoszlop
mert még nem gyorsult fel a gőzös
az ok sokkal prózaibb
az a születésnapom

tekinthettem volna ajándékútnak
ám semmi értelme hogy a múltat meghamisítsam
biztosan akkorra szóltak a kedvezmények

állunk fekete-fehér képen kövér hirdetőoszlop előtt
fürdőruhában mind az öten
a lányokon fürdőbugyi
hátunk mögött balaton

siófok
a víz szaga az íze
az utolsó szabad nyár fénymelege

akkor már eldőlt
szeptemberben kinyílik a nagy vaskapu
betöltöttem a tizennégyet
s a gyerekkor nem jöhet velem a gyárba

bort kértünk s valamit enni is

még alapjáraton ittunk
de a szombati fél literre szódára összeszedtük a pénzt
aztán irány a hét ablak a kis tücsök a sport
ahol mindig zene volt
akár egy tangóharmonikás csak
amellett is szépen keseregtünk
ha azon a héten se találtunk lányokat

a hét ablak
egressy étterem
egy új ház földszintjét foglalta el
s hét nagy ablakáról kapta köznevét
rideg volt a hely
de esténként mindig csináltak zenét
táncolni lehetett
ami se nekem
sem a barátomnak nem ment igazán
maradt a bor bátorságot méríteni
ami csak egymás biztatására volt elég

pár asztallal arrébb ültek a lányok
egyikük
korban ő állt közelebb hozzánk
többször is odanézett felénk
bár kicsit bizonytalan volt a dolog
mert erősen bandzsított

kihívóan felállt
a mosdóba ment
erőt vettem magamon
utána vitt a bor
a tükörnél haját igazgatta
megálltam mögötte
s érezve a biztatást
megfogtam megfordítottam
tényleg kancsított
de szépen fénylett a haja
megvolt az első igazi csók

kellett az újabb fél liter
ők valami málnát ihattak
eszternek hívták
tőle ragyogott föl a hét ablak

a hős utca másik végén
a külső folyosós házak egyikében lakott
egyszer hazáig kísértem
de tanácsosabbnak láttam
megkerülve a szovjetlaktanya-blokkot

visszamenni a pongrác úton a kerepesire
hogy elérjem a mi hős utcánkat

megbeszéltük
kirándulunk a hegyekbe
találkoztunk az 55-ös busznál
a szentendrei hévvel mentünk békásmegyerre
a koszos restiben vettem éva vermutot

felhúztam az egylapos katonai sátrat
de eszternek nem akarózott bemászni
kívül a pokrócra ült
csókolóztunk
hagyta hogy a blúzába nyúljak
de többre nem volt kapható
nem mertem erőszakoskodni
s hiába volt a szándék
hogy végre vele ott
máshogy voltak írva a dolgok

a hungáriáról én jobbra ő balra fordult
ki-ki a saját hős utcájába

aztán a hét ablakba is ritkábban mentünk
más irányba vitt az élet
más kocsák felé

valahogy kiszabadultunk

aztán elfogyott - az a - hős utca
eltűntek már nem fenyegettek a kölykök
mégis féltem

vissza kellett mennem
valamit ott felejtettem a házban
az udvaron mászkált egy-két alak
nem szóltak hozzám
felém se néztek

a következő képben
eltűnt a kerítés a szovjet laktanya mellől
a kaszárnyák helye lejtős kopár
apró komfortnélküli házak
szétdobált játékok törött bútorok ruhák

nem találtalak
ránéztem a táblára
valami idegen utca volt
a kenyérgyár túloldalához értem

az utca közepén fa állt
át kellett bújni a fal és az ágak között
a sarokról visszanéztem
tényleg az a fa volt
az a hatalmas gyerekkoromból

a telep sarkánál
idegenek jöttek szembe velem

fekete-rücskösek voltak a házak
mintha salakkal vonták volna be
sok helyen a szobába lehetett látni
hiányoztak a falak

hallottam a romok közül a hangokat
valakik laktak ott

tudtam hamarosan hazaérek
de nem látszott a j épület
a feketeség mindent betakart

a lakást kulcsra zárták
nem maradt senki otthon

hogy igazából miként működnek a dolgok

számomra kibogozhatatlan
múltkor a kenyérgyár melletti nagy fáról írtam
persze álombeli volt a kép
a valóság átszüremlése
ötvenévnnyi féreglyukon az emlékezetből
piros téglakerítés
bennük vakolt fehérre meszelt téglatükrök
ha végimentünk a hős utcán a hungáriáig
mellette vitt az út
ott nyitogatták a nagy teherkaput
onnan indultak hajnali kenyérillatokkal az autók

hát ez volt a régi idők beidézése
azóta eltávolítottak onnan az évek
eszembe se jutott mikor felültem az 1-es villamosra
átszállva a csepeli hévről
hogyan dolgom intézendő óbudára érjek
hiába jártam arra ezerszer
villamosból nézve mindennek más hatása van
de arról nem tudtam
hogyan egyszerűen eltűnt a gyár
torzító tükreivel körbeölelve a semmit
csak a romos téglakerítés maradt

egy perc és továbbment a villamos
bámultam az üres sebhelyet
talán a fa
mintha ott gyászolt volna
a haldokló kerítés felett

amikor ezerkilencszázhatvanötben

louis armstrong
a népstadionban feljött a színpadra
mint lőtt nyulat
húzva maga után a trombitát
nem értettem az egészből semmit

mondhatnám ma
zavaros volt az értékrendem
vagy annyinak hittem önmagam
amennyivé soha nem sikerült lennem
talán megbocsátható
igazságom serpenyőjében
az alig-húsz év
mellettem egy féllégálisan szerzett
sötét hajú lánnyal
azt hittem
fontosabb dolgokért van a világ

hallgattuk a fekete zenészt
rekedt volt
hihetetlenül rekedt
dőltek a hangok
vitte a vér a lüktetést
zsongott
hömpölygött a hangja
nem a megszokott robsonos
és nem ismertem magamra

nagyképű voltam
buta
fogtam a lány kezét
mondtam elég
és húztam a tribünről a lépcsőn
nekem annyi volt
nem kellett több amerika

megfordultam
néztem a hatalmas betonra
jó lett volna visszamenni

gyere húztam a lányt
próbálva uralni a helyzetet
bár igazából ott lettem volna újra
ahol satchmo énekelt
a rezet fújta
de már nem lehetett

ha még egy ilyen éjszakám lesz
villamos alá ugrok

sokat gondolkodtam ezen a mondatán
apu délután meghalt
pedig előtte két nappal
nyiratkozni akart
mi volt az éjszakába zárva
mit látott milyen titkokat

dőlnek izzadságszagú álmok
mozdul a fájás
mintha érteném mit érzett
valami soha-nem-leszek-itt-már-t
megvilágosult hova megy minden villamos
hová a félelem

utolsó szavaiban se volt semmi fennkölt
több fényt se kért
a bicskám tedd előre ha kell elérjem
menj
fáradt vagyok

ezen a márciusvégi délelőttön próbálgatom
mint ezerdarabos puzzle-t azt a délelőttöt
persze akkor nyár volt augusztus meleg
és hiába kínlódom nem tudom összerakni a történetet
fényekre emlékszem sötét ruhákra
két oldalt mocsok kandeláberek
de nem érzem a denaturált szesz szagát
az adta-e a halványsárga fényt
vagy már múltangolás volt gépzene
amire a tűző napon lehorgasztották fejüket a csokrok

ezen a márciusvégi délelőttön
próbálok elhíttetni magammal
a csöndszünetekben rigóhang cinke szólt
és békésen a méhek bogarak zümmögése
de ezt csak most akarom beilleszteni a képbe
mert egyáltalán nem emlékszem arra se
kik álltak mellettem
csak rémlik annyira fáj a derekam
hogy hiába váltogattam a lábam
és vártam rakják a kocsira a virágokat
induljunk talán múlik a zsibbadás
és neked is borzasztó lehet várni a napon bezárva

ezen a márciusvégi délelőttön
lényegét tekintve valami összeállt
ami meg sem közelíti az akkort
de tudomásul veszem vannak dolgok
amiket hiába akarok újra és ezerszer megidézni
a tovagördülő évek fölmorzsolják a felejthetlent
előbb a számok homályosulnak
később az arcok
és ma már elfogadom ha nem is értem
működik az önvédelmi rendszer
ami nem hagyja kibogozni a réget
és súlyát veszti az is lesz-e ki akarja rám a választ
akibe hiányként beleégek

sétálgatok mint platón

megyek gesztikulálva
szavaim erősítsem
ez nem a tiszta ész kritikája
hisz néha az is nehéz
magamat értsen
ki nem nevelkedtem szókratészen

idelökve a pannon rögbe
kicsit sámánosan
olvasom a jövőről
mit mondanak a csirkecsontok

sétálgatok akác- ecetfák közt
szórom kincsem
megnézik belerúgnak

megyek mosolygok
aranyaim sárban
röhögjeteK
senki se gazdagabb nálam

ülök a géppel szemben

villogó kis jel
a kérdés állandó
minden rendben
lőszart
semmi se jó így
valaki becsap
lódít
röhög az egész kócerájon
és nem tudom mit kell csinálnom
mert kevés az eszem hitem semmi
atomjaimra hullva
mássá kell lenni
ez akarata az egynek
de miért hagyott hogy szeressek
molekulákként mit se érek
és nem érdekel a közérdek
mert nekem csak ez a jó van
lenni szeretni valóban
hinni a jobbnak szebbnek
de porrá aljasulva kit
hogyan szeressek

sárga-barna padon térdelek
hatos villamos
rakpartlépcsők fák margitsziget

megyünk a fizetésért
óvatosság
hosszú az út hazáig
apunak útját állják a kocsmák

nézem a nagy folyót
míg a szem ellát
a lépcsők vízbe érnek
kékbabos ruha anyán
mondom neki
az én dunám

apu adja a pénzt
rend lesz
ezerkilencszázötven
hajók uszályok
nézem a parlamentet

ahogy a hídra érünk
ügyet se vetve rám
mondja a lányom
az én dunám

a balladás folyó
ringatja a kidőlt fákat
mintha mi sem történt volna
elűszott fél évszázad
egy évezred
nézi a lányom

a mi dunánk mondom

csak ne tévedjek

állok ghizában a nagy piramis mellett

az árnyékos oldalon
és olyan fura
hogy a hatalmas kövek közötti résekre figyelni kell
bele ne essen az ember
milyen célt szolgálhattak valamikor
ezek a furcsa fedetlen pincefolyosók
közben nézem hova lépek mert
turistákat kedvelő arabok grasszálnak tevéikkel
és sűrűn léphetni bele a potyadékba
ami alig von le a nyomasztó szembesülésből
mik történhettek itt több ezer éve

ez a kép jön újra főleg reggelente
mikor álomból tisztulóban
igyekszem magam rendbe rakni
a zuhany alatt és a konyhában is visszatérek
a piramisokhoz
mindig az árnyékos oldal
a napot nem bírja a hipertóniám
miközben feszengek egy színpadon
a volt polgármester igyekszik bagatellizálni
a helyzetet
mert nem érkezett meg a költőbarát akivel megegyeztünk
hogy ő hozza magával az est anyagát
én csak arra hagyatkozom hogy felolvassam
az elém tett verseket a kérdéseire válaszoljak
még húztuk volna az időt de már körülöttünk is sokan ültek
mintha porondon lennénk
ideges voltam és csodálkoztam is
hogy ennyien kíváncsiak a költészetre
leültem két sor között és gondolkodtam
van-e vers amit el tudnék mondani
régen fejben volt az összes
de ma már egy estre valót is képtelen vagyok felidézni

itt tarthattam mikor megint bejött a fáraók világa
mindig ugyanaz az északi oldal
a piramis alsó sorának közepénél
hallani a ló- és tevepaták koppanását
hamarosan lemegyünk busszal a szfinxhez
aki csak hallgatni fog mert tudja de nem érdekli
hogy szétszakadó életem mennyire nevetséges
a vörössárga napsütésben
mit akarhatok szemben a titokkal
hisz azt se tudom mi lesz velem
mikor kiszállok ferihegyen a gépből

közben teljesen megtelt a terem
eszembe jutott

telefonálni kellene a barátomnak
de a polgármester szerint
bárhol van is már úgysem ér oda
igyekeztem nem nézni senkire
majd csak véget ér ez az este
közben befejeztem a reggelizést
kis szelet kenyér pár kanál kefir
megnyitottam a leveleket
és egy videó montázst
mi jut eszébe március tizenötödikéről
igen úgy rémlik petőfi mohácsnál halt meg
és isten áldd meg a talpra magyart
járókelők beszélnek
kossuthról is aránylag biztosan tudják hogy lajos
valahogy idáig jutottam a forradalomban
a költőt is helyre téve a raboklegyünkkel
miközben állok ghizában a piramis alján
totyorogva mint a tojógalamb
de hiába vigyázok
csak belelépek az ürülékbe az északi oldalon
otthonatlan kis szaros magyar
meglobbentem a szárnyam
aztán mindenek felett

a hely nem volt ismerős
mégis egyértelműnek tűnt
a régi ház
sorban hatan-nyolcan ültetek
én
jelképesen egyedül
a másik fal melletti padon
nyújtott lábakkal fehér zokniban

ahogy belekezdte tudtam
már hallottam a dologról
nem volt meglepetés
hangod bizonytalan
hogy nehéz de arra kértek szólj nekem
– nem akartad konkrét személyhez kötni –
máskor ne menjek hozzátok a fekete
oldalt zöld betétes nike cipőben

kimondva furesán hatott
lábamon fehér zokni
de tudtam hátrébb tolva ott a bűnös cipő
akkor vettem észre
lehajtott fejjel
mintha szégyellné a dolgot
a sor végén ő is ott van

rég külön laktunk
mégsem mondhattam
itt hagyom a picsába a cipőt
és emlékezz
valami gagyi helyen
háromezer-négyszáz forintért vettük
de csak a tényről közöltem
és ültem tovább közöttetek

ahogy az idő visszapereg
rémlík
vagy nyolc éve kidobtam
fájó szívvel
hisz az volt az egyik legkényelmesebb
és ki tudja honnan miért
most képes volt visszajönni
bevilágítani a múltba

májusban alváskor ebéd után

az első képből olyanok voltak együtt

hogy nem tudom fölfogni józan ésszel
mert bogár nem viselte volna el azt a kuplerájt
ami abban az étkezőben volt ahol soha nem lehetett
hisz évek óta farkasrét foglya egy kolumbáriumban
és mégis együtt voltunk dóri is
ki tálcán ételekkel indult a lépcsős szobába
és én ahogy mindig helyette zselykével veszekedtem
hátha megéri neki szólnak a korholó szavak
de beigazolódott mint ezerszer
el kell telnie évtizedeknek hogy értsen
ha megért egyáltalán

bementem a fürdőszobába koszosnak éreztem magam
a kád tele volt szennyes ruhával
a vécé mocskos hányinger kerülgetett
ebből ma este nem lesz szerelem
nagyon nem jön össze az egész
az ágyon minden szanaszét
tudtam képtelen vagyok odafeküdni
be kell ágyazni rendbe tenni a szobát
valahogy kiszabadulni a tisztátalanságból
és főleg nem értettem bogárt
hisz miatta igazítok vázát szőnyeget
ha egyszer visszanéz
ne vegye észre hogy minden szétesett

most úgy teszel

mintha nem is lett volna az este
de tudod
ott voltunk mind a ketten
amikor végigtapogattam a mellem
mert megint beleállt az a rohadt fájás
láttam hogy törölgeted a homlokodat

most úgy teszel
mert reggel van
és a február mögött
már sejlik valami a tavaszról
figyeled a szemem
csillan-e a pici fény
ami megint továbbmutat
a túlélés felé

nem tudom mi lenne nélküled
még nem gondoltam bele
ha jönnék reggel a fürdőszobából
és nem igazítanád meg a törülközőmet
ne lógjon rendetlenül
a szőnyegről nem szednéd föl
az alig látható morzsát
persze előtte megigazítottad
elvágólag legyen a mozaiklappal
és nem ülnél velem az asztalunkhoz
végiggondolni az estét
mi lenne

most úgy teszel
akárha én se lennék
a tegnap este se
betont fúrnak azt hallgatod
jól jönnek ezek a mellékhangok
a figyelmet elterelni rólunk
gondoljunk bármire
akár egy jégszilánkra
ami a tegnap estére hullt

keserves kicsit
- keserves kicsit -
kurvára fáj
de a kedvedért
most úgy teszek

ha befordulsz a víztoronynál

szemben lakik a bánat
most hőszigetelték
komfortosabbá
tették a házat
ne vedd karinthygáborosra
elintézt a század
s a nincset hét emelet
csak sokszorozza

én fájdalomherceg
fenét
hiába sír engem
a szerelmes ég
megyek míg bírom
még hátha kellek
nincs választás
leírom:
része vagy a tervnek
nem vagyok önkínzás
de bennem
te vagy a holvagy
ebben a rohadt rendben
ahol semmi sincs
nincs mivé lennem
csak
a szád sarkán egy ránccá
volt ami van
megyünk világgá

aztán felemeltem tenyeremben összegyúrtam a port

és azt mondtam legyél
elválasztottad a sötétséget a világosságtól
megláttad öreg arcomat
rátetted a te kezedet és kérdeztél
ki vagy te nékem és ki vagyok én neked

te vagy a világosság aki jöttél a sötétségből
azért mert én úgy akartam hogy legyél a porból
csillagokat rakjál az égre
napot a nappalnak holdat az éjszakának
te vagy az én örökkévalóságom
szemedbe adtam a tengerek mosolygását

te vagy az én patakomban hajnali szellőm
erdők fái között a madárdal
siralmaim völgyét megtölti a te nevetésed
szerelmed tüze olvasztja a havat a hegyről
te vagy ez én csodatévő élő szobrom
aki eltáncolja belőlem a fájást

felemeltelek összegyúrtalak véremmel a porból
tökéletesre
lelket leheltem beléd
azóta fényben-sötétben téged csodállak
nézem amint sarkaid alól fölszikkáznak a hajnalok
teremtőd voltam fogod-e tudni a nyolcadik napon

ma úgy terveztem

elindulok reggel és elhozom
vércsoportom hivatalos igazolását
ami nélkül nem lehet nekiállni majd
a szívmatatásnak
mert ha úgy alakulna a helyzet
csak meg kell nyitni a mellkast
hát miheztartás végett
legyen beélesítve a vértartalék

gondoltam utána elmegyek
nyiratkozom
bár a semmi-hajamnak mindegy
de a magam megnyugtató végett
öt-hatetente
ez is beletartozik a rendbe

kivettem a digitális hőmérőből az elemet
a rendelő mellett van egy órák
ott biztosan kapok másikat
mert ez már annyira gyenge
nem látni számokat akárhogy forgatom
pedig időnként ahhoz igazítom
fázzak-e vagy melegem legyen

ezzel szemben juli a fodrász délutános
az orvos tizenegyedtől rendel
az elem az asztalon
s bár láthatólag itt a tavasz
csak téblábolok
milyen kabátban induljak el
és tudom már semmi se úgy lesz
ahogy azt reggel kitaláltam
de végül is halasztott dolgaimtól
terheltek rég a holnapok

a kórház utáni első éjszakán meggyötörtek az álmok

miként kerültem újpestre
öt-hat év körüli fiammal nem tudom
átszaladtunk az úttesten
villogott már a zöld
a busz indulóban
odaát vettem észre
a városba nem arról az oldalról kellene menni
szemben félutcányira a megálló
hülyén éreztem magam
láttam kik a lámpánál rekedtek
figyelik miért akarok visszamenni
a megálló város felőli része dombos volt
fiam leszaladt ideges lettem
ordítottam azonnal gyere vissza
a hangom megijesztette
és egy latyakos részen
igyekezett visszajönni a megállóba
de egyre mélyebben tapadt a sárba
s én kiabáltam ne arra
de már elterült a mocskos lében
arcra borulva
nyúltam utána nem értem el
valahogy visszamászott a domb aljára
és elszaladt a város felé
álltam tehetetlenül nem tudtam mit kellene tennem
és mit fog szólni az anyja
hova lett a gyerek ha nélküle megyek haza
végül elindultam de valahogy letévedtem a váci útról
teljesen ismeretlen volt a környék
és reménytelennek látszott még az is
hogyan onnan valaha kikeveredjek
elővettem a mobilom és hazatelefonáltam
a fiam vette föl
de már a mostani a majdnem negyvenéves
és mondom neki mi történt
de nem tudom mit válaszolt annyira össze voltam zavarodva
és leesett az a rohadt telefon
és utána már hiába nyomogattam
csak világított mint egy elemlámpa
nem is tudtam addig hogy az is van rajta
végül találtam valakit
aki megmondta miként jutok vissza a váci útra
indultam tovább a város felé
de újra csak összevisszaság
éreztem kiver a víz
innen már nem fogok hazajutni sosem
és ha igen
mi van velem mi van a gyerekeimmel

felkínlódtam magam az álomból
kinyitottam a szemem
néztem az idegennek tűnő szobát
vártam a kórházfolyosóról rám törő hangokat
csönd volt
zselyke mocorgását hallottam a másik szobából

hazajöttem de a kisfiú elveszett
és igazából nem tudom ki volt

beethoven telefon-szimfóniáját hallgatom

a kórház folyosójáról

otthon kapucsengős für elisétől zeng a lépcsőház

erzsi drága

téged is meg lehet utálni

váltva magasba lendülő kéz
rugaszkodó lábak
szökellés
így kell kinéznie egy indiánnak

megyek bicegve
nem ugrálok
bebarangoltam a prérit
kezem lassan emelem
sok tavaszom szép volt
kihunyóban a lángok
remegő láb
hívó sasszárnyak
égbolt

nyitott esernyővel ugráltam

a lépcsőház földszinti ablakából
nagy produkció ötévesen
az ernyő az ugrások közben mindig kifordult
nem lassítva a sebességet
de azért volt illúzió

rossz talajfogás
nincs tudója miként történt a baj

futottak velem az 55-ös buszhoz
fájdalomringás anyuék ölében

a népliget sarkán a pénzverde melletti bódénál
határozottan emlékszem ott apu fogott
várva az üllői úti villamosra
valami mogyoróscsoki-szeletet kaptam
ami az igazán betegek közé diagnosztizált
főleg ha hozzáteszem
hányi kezdtem az első harapás után

nem nagy történet
kihasadt sérvemet megoperálták
az ablakból ugrálást
egy időre szüneteltettem
de oka van hogy hatvanegy év után
újra eszembe jut
fekve egy kórházgyár hetedik emeletén
s a nyitott ablakon át hallom egy
az anyját keservesen hívó
gyerek jaját

látom magam vasrácsos ágyban
ténylegesen kőhajításnyira innen
és minden fáj és minden idegen
csak látogatáskor érkeznek védő karok

ide a kardiológiára bármikor bejöhetnek
alig van megszabott idő

esténként sírás hasít
a frissen vágott sebbe
magamban mormogom
talán eljut a másik emeletre
ne félj kicsim
a szíved rendben lesz
csak a bánat át ne fesse

mindennap arra készülök

talán ma azt a verset
tavasz dérütött ősz
széjjelfutó percek
törött lázmérőből
higanycseppek
próbálom egybe terelni
megírom azt a verset
de szétesik
nem ez a napja
az ajtót ez az este is becsapja
tornyosul a romló idő keserve
megyek nyomtató állat
nem jön életem verse
fogynak napok csillagok holdak
szöksz titkaimmal
várom elhoz a holnap
fényesítsd félelmem kertjét
söpri a gyöngyszemeket a hajnal
az égen sosemlehet vers ég

elindultak a csigabigák
tejért vajért
hatvanöt évemen át

fél kettőkor kapcsolták fel a villanyt

összecsukott kerek-kocsit támasztottak a szekrény mellé
az ágy még üres volt

kék pongyolában jöttél
más nem volt rajtad
szemérmed nem nyílt meg igazán
hiába akartam hogy izgalomba jöjj
melledet simogattam
arcod közömbös maradt
és akkor vettem észre nem is te vagy
csak a pongyola megtévesztett
de valahonnan a régből jól ismertelek
egész idő alatt egy szót se szóltál
mégis egyértelmű volt
megyünk a hős utcába
és végre igazán együtt leszünk

fáztam
a folyosón nyitottak ablakot
húgy- csatornaszag volt a kórteremben
piros fény jelezte a fürdőszoba foglalt

a hetvenötös trolira vártunk
éjszakai járatnak kellett jönnie
nézted a sínek mellől a máv-telepet
eszembe jutott ahogy kicsit továbbmentél
azt a házat figyeled ahova gyerekkorod kötött
ideges voltam nem érsz vissza mire a troli megérkezik
de megfordultál és indultál
láttam feltűnni a troli lámpáit a kőbányai úti aluljárónál
már elhagyta a dohánygyárat
olyan hosszú volt mint egy duplacsuklós autóbusz pótkocsival
az első vagy második ajtónál szálltál fel
én az utolsón
a trolin félhomály volt
mindenhol sötét alakok ültek
kerestem a leszállásjelző gombot
nem találtam
de ahogy megálltunk kinyílt az ajtó
siettem előre
nem láttalak a leszállók között
az ajtók záródtak a troli elment
a kenyérgyár helye üres volt
új épületek álltak a kisházak helyén
vöröses téglák uraltak mindent
hiába tudtam jó helyen járok
ismeretlen volt az egész

tegnap nyár volt

éjszaka már télhideg

fél kettőkor a nővér áthúzta az ágyat
beállította az infúziós állványt
s mintha enyhült volna a bűz

nem értettem miért mentél tovább a trolival
láttalak az ürömi sziklahasadéknál a kálváriánál
de miért volt rajtad bogár kék pongyolája
nem tudom
állsz a bal lator keresztje mögött
széttárt kezekkel
meztelen lánytestedet nézem
kezem kezed felé nyúl

négy óra után a nagy lámpákat is felkapcsolták

a j épületet nem értem el

a zöldruhás megállt az ágynál
felemelte a takarót
ne csodálkozzon – mondta
ha le kell vágni a lábát
befordultam a fal felé
talán utolérem a trolit
hátha meggondolod magad
valahogy megkereslek és elmondom
rossz volt a döntésem gyere a hős utcába
így nem érhet véget egy hosszú vers

mire visszaértem
a fürdőszobánál már nem égett a foglaltjelző lámpa
fogtam a törülközőt a sötétkék zipzáras táskát
hallottam a dübörgést mélyről
háromnegyed öt
elindult napi útjára a metró

tudom odébb van még a szenteste

de sokáig azt gondoltam
idén nem készítem el az ünnepi ételt
több mint négy évtized után ez is kimarad
amikor szóba hoztam persze már újra itthon
hogyan ez az egész fárasztó nekem
balázs azt mondta hoznak ők
pedig az esti ünnepen évek óta
az illően terített asztalhoz zselykével kettesben ülünk
szóltam neki is most így alakulnak a dolgok
de az első reakciója az volt
az nem az igazi
pedig ő csak a tizenhetedik ünnepet várja velem
nem úgy mint balázs túl a negyvenen
s bár lányom soha nem volt nagy rajongója
a szentesti lének
mára szervesen beillesztette karácsonyába
és ez a lényeg

azok az idők már rég lejártak
mikor huszonnegyedikén mentem élő halért
s mire elérkezett a gyertyagyújtás
asztalra került az étel
régóta már napokkal előtte megcsinálom az alapot
s türelmesen várnak sorukra a mélyhűtőben
a porciózott adagok

ez az idei advent más mint a többi
nem csak a nagy vágás a mellkason a lábon
valahogy szembenézőbb lett minden
bár igazából nem zavar a mágikus hatvanhatos év
azért jó tudni a szabályokat
hogyan egyáltalán hol a vám és hol a rév
és úgy gondoltam ha most lassabban ha máshogy

ahogy eldöntöttem minden fényesebb lett
és előkészítettem és a gázra tettem
kirajzolódott mindegyre élesebben
tudatot határoz meg a lét
ha halszagban úszik az egész lakás
s már nem is csupán a lé a tét

az angóra sálammal nem tudom mi lett

ahogy a nyaraimmal se
kutatok minden szegletet
mások a virágok a nevetések
hol a kék nagykockás
olaszos ingem
az a zárt kétgombos fazon
eltűntek a májusok is
hiába jönnek új orgonák
az a valamikori nincsen
öt-hatéves lehettem
mentek tavaszok telek
és hiába kerestem
nem tudtam a sálat megtalálni már
ahogy elveszett a rózsadomb bogárral
a vár a vérmező
a hármashatár-hegy óbudával
hiába kutatom
nem kerül elő
a házmán utca a gesztenyés
a csepeli zsidótemető se
eltűnt ujjaimból az érted remegés
hogyan tudhattam volna előre
minden örök mint az angóra sál
és végül minden összeáll
a soha nem mozduló időbe

melyik sarok gondolat mögül

mikor ki bukkan elő
nem tudható
nem árulkodott az este

napsütött padsorok
szikrázó fehér ruhák
nem értettem a fényes templomot
akárha keresztelőre
mentünk a padok között előre
próbáltam visszatartani
de az anyákat nem lehet
ott volt elől az üveghasámban
galambszürke ruhában
de égszínkék vette körül
fogait nem fedte ajka
karja csont holt izomköteg
anyu feléje nyúlt
mozdulata anyás hangja sikoltó
megrándult anna arca
keze a hasába tépett
nem értettem mit akart tudatni velem
miért kellett a templomba hozni
ki szembesít a múlttal
miért a tömeg fehér ruhákban

az éjszaka nem válaszolt

most egy telefont várok
megnyugtathassam annát anyut
nincs semmi baj
hisz elmúlt ez az éjjel is

a hét második felén megérkezett a havazás
közelíték a megoldás felé
rakosgatom a képet
felfejtsem mi titok mit értek
valami fontosnak kell lenni
azért a templom óriás hajója
s valami egyszerűnek
a fény fehér ruhák azért

azért van anna a koporsóban
lássam velem volt velem maradt
vigyázott a hatvan év alatt
mert ő a hűség a szeretet
fény a templomok felett
halálon átütő jelen
s anyu a család a szent
egyértelmű hogy mit jelent

nagy mágneséhez az időnek
hozzá szalad vissza mind
kik belőle nőttek
s ha mindenki holt
vagyok a kényszerű jelen
bennem gyúlik ami volt
anyu anna szerelme
fölköztök én örökösök
rejtök babos ruhát
galambszürke kosztümöt
hiába angyalítják át a kékek
mosolyuk itt van zselyke arcán
s már ő az összejtig minden ő

valaki volt mellettem

próbálom összerakni a mozaikot
az első ajtónál álltunk
sürgetett
természetesnek tűnt nekem kell vezetni
de magától elindult
úgy kellett felugranom
a vezetőfülke zárva volt
valahogy kinyitottam
meg akartam állítani a villamost
csak fekete gombokat találtam a vezetőpult alatt
azokat forgattam nyomogattam
mi lesz ha valami közbejön
bár nem mentünk túl gyorsan
tudtam bármit letarol az a szörnyeteg
messze mintha eltűntek volna a sínek
gondoltam ha neki tudnám vezetni valaminek
talán fékeznék leállítaná
de vitt a láthatatlan pálya
kormányozni nem lehetett
féltem engem okolnak majd
hiába mondom
próbáltam mindent amit lehetett
valakinek el kell vinni a balhét
és nem mentség
én soha nem akartam se vezető se kalauz lenni
valamiért
nekem kellett felugranom arra a rohadékra
magyarázhatok akármit
tudtam egybe nőtünk ezzel a közös úttal
mindentől messzire mentünk
ott csikorogunk valahol a vágánytalanban
nézek előre a vakfoltos ablakon
fogyó reménnyel
talán valaki hazaálmodik

már nem számít

reggel van-e este
havat söpör a szél cifra kertet
nyújtott lépésekkel mérem az időt
mint egy kerítésszerelő

visszanézem az éveket
minden kilencen áthúzva egy
épül a hetedik kereszt

még érzem a holnapot
de néven már nem nevezem
a hídon akkor megyek át
ezért mindegy reggel este
folyó ahova érkezek
vagy óceán ami magába szív
és partra vet

tizenhat kilós vaslemez

egyszer ezerszer kétezer milliméteres
mit válladnak döntve könnyen viszel
ezt álmodtam délután
előtte nem volt semmi jel
csak a levegőt kapkodtam furán

a lemezt platnira kéne tenni
továbbmenni onnan lehet
minden determinált
szigorúak a milliméterek
itt nem lehet hogy eldumáld
a lényegét

sok a tizenhat kiló
legyőzhetetlen a tábla
mi semmiség volt tízezerszer
hiába próbálsz mindhiába
zihál a mell a szív reszket
fel kell venni újra a keresztet

a vas mesterét várja
ilyen egy lakatos halála
kezeből szerszámok szöknek
eléri az utolsó próba
felsír a lemezen a rajztű
berajzolja magát a koporsóba